

Pregledni znanstveni članek
347.931(497.4)

Odprta vprašanja vročanja v praksi

MATJAŽ VOGLAR,
*okrožni sodnik, vodja pravdnega
oddelka in podpredsednik
Okrajnega sodišča v Ljubljani*

1. Uvod

V prispevku obravnavam predvsem praktična vprašanja v zvezi z vročanjem sodnih pisanj. Dileme je deloma odprla zadnja novela¹ Zakona o pravdnem postopku (ZPP),² deloma pa gre za problematiko, ki v pravni stroki ni nova, vendar je še vedno žgoča. Novela je uvedla več pomembnih novosti na področju vročanja, saj smo v praksi opažali (in še opažamo), da težave pri vročanju lahko zelo zapletejo in podaljšajo postopek sodišča prve stopnje.³

ZPP-D je vročanje korenito reformiral. Poleg nekaterih manjših sprememb, ki niso pomembneje vplivale na tek postopka (npr. odprava vročanja hišniku in sosedu – novelirani prvi odstavek 140. člena ZPP, podaljšanje časa vročanja, drugačno vročanje na delovnem mestu in v skupnih nastanitvenih objektih itd.) velja omeniti neposredno vročanje med odvetniki (139.a člen ZPP), ki se je razmeroma dobro uveljavilo, čeprav opažamo, da odvetniki včasih ne predložijo dokazila o vročitvi (praviloma takrat, ko gre za vlogo tik pred narokom), ampak le navedejo, da je bila poslana tudi neposredno nasprotnikovemu pooblaščenцу, in takrat praviloma sodišče »iz procesne previdnosti« še samo odredi vročitev. Ta novost, ki olajša in poenostavi delo sodišča ter pospeši postopek, se bo gotovo sčasoma še bolj razširila.

¹ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravdnem postopku, Uradni list RS, št. 45/2008, v nadaljevanju ZPP-D.

² Uradni list RS, št. 73/2007 – UPB3 in naslednji.

³ Največji delež vročanja opravijo sodišča prve stopnje; sodišča druge stopnje se z vročanjem srečajo razmeroma zelo redko (pritožbena obravnava, presenetljiva pravna podlaga), Vrhovno sodišče pa tako rekoč nikoli.

2. Navadna in osebna vročitev

Poenostavljeni sta tako neosebna kot osebna vročitev: pri prvi se, če je naslovnik odsoten, sodno pisanje takoj vrže v nabiralnik in vročitev je s tem opravljena (novi 141. člen ZPP). Osebna vročitev se po novem opravlja v bistvu tako, kot se je do zdaj »neosebna«: če je naslovnik odsoten, pusti vročevalec (poštar) najprej obvestilo, pisanje pa se vrne na pošto, kjer čaka naslovnika 15 dni. Če ga naslovnik ne pride iskat, se pisanje po 15 dneh vrže v njegov nabiralnik. Sodišču se pisanje vrne le, če je naslovnikov predalčnik neuporaben (tudi poln, odprt, odklenjen, premajhen; tako je mogoče, da je npr. prvo obvestilo puščeno v nabiralniku, celotnega sodnega pisanja – ki je debelejša – pa ob drugem poskusu vročitve ni mogoče pustiti v nabiralniku) ali pa ga sploh nima. V praksi lahko nastanejo težave, ker vročevalec (poštar) ne izpolni pravilno vseh rubrik na ovojnici oz. obvestilu sodišču o opravljeni vročitvi, saj je mogočih več variant.⁴

Poenostavljeni postopek neosebne vročitve je deležen precej kritik predvsem s strani odvetnikov.⁵ Ker je pri neosebni vročitvi pisanje vročeno takoj, ko ga poštar vrže v nabiralnik, kar je lahko tudi ob sobotah (glede na prvi odstavek 139. člena ZPP bi bilo teoretično mogoče vročanje tudi ob nedeljah in praznikih),⁶ se lahko za stranko s tem skrajšajo procesni roki. Prihaja tudi do pomot (ki so bodisi posledica pomote bodisi neznanja), da se pisanja, ki bi se morala vročati osebno, vročajo neosebno, vendar se stranka na tako kršitev glede na šesti odstavek 139. člena ZPP ne more uspešno sklicevati.⁷

Vse te težave in dileme je mogoče preprosto odpraviti, če sodišča namesto neosebne vročitve vedno uporabijo osebno. Na pravnem oddelku Okrajnega sodišča v Ljubljani smo neosebno vročanje opustili iz povsem praktičnega razloga: Dokler sta bili v uporabi obe možnosti, se je včasih zgodilo, da je sodno osebje po pomoti ali iz malomarnosti izbralo napačno in neosebno vročalo pisanje, ki bi ga bilo treba vročiti osebno; ker bi to v primeru npr. vabila na narok lahko

⁴ Če se pisanje zaradi odsotnosti ali neuporabnosti poštnega predalčnika vrne sodišču, lahko vročevalec napravi uradne zaznamke o opustitvi prvega obvestila in drugem neuspešnem poskusu vročitve bodisi na sprednji ali zadnji strani ovojnice ali pa na privesku – kopiji puščenega obvestila. Bistveno je, da so zabeleženi vsi relevantni podatki o poteku vročanja.

⁵ Tekavc; Plauštajner.

⁶ V upravnem postopku je določeno (prvi odstavek 84. člena Zakona o splošnem upravnem postopku – ZUP; Uradni list RS, št. 24/2006 – UPB2 in nadaljnji), da se vroča »ob delavnikih«, in sicer »podnevi«; glede na diktico drugega odstavka 84. člena ZUP (da se v izjemnih primerih lahko vroča tudi na nedeljo ali praznik) je očitno kot »delavnik« mišljena tudi sobota. Po ustnih informacijah odvetnikov pošte pisanj po ZUP ob sobotah praviloma ne vročajo.

⁷ Ustna razprava na odvetniški šoli 2010, Portorož, 9. 4. 2010. S strani odvetnikov je bil podan tudi predlog *de lege ferenda* (s katerim se lahko strinjamo), da bi se neosebna vročitev sploh opustila.

pomenilo, da vabljenje ni bilo pravilno⁸ in je narok »propadel,« smo se odločili, da iz previdnosti vsa pisanja vročamo osebno. Nekoliko bolj zapleteno vročanje je manjše zlo kot morebitna procesna kršitev, zato tudi drugim sodiščem predlagam v razmislek takšno rešitev.

Ko bo uvedeno vročanje po varni elektronski poti (141.a člen ZPP), bo odpadlo ločevanje na osebno in neosebno vročitev. V tem primeru bo informacijski sistem poslal naslovníku v varni poštni predal pisanje in hkrati obvestilo, da je prispelo pisanje, ki ga mora dvigniti v 15 dneh. Naslovník bo z uporabo kvalificiranega potrdila za varen elektronski podpis dokazal svojo istovetnost, prevzel pisanje iz varnega predala in elektronsko podpisal vročilnico. Če tega ne bo storil, se bo po 15 dneh pisanje avtomatično izbrisalo (in sistem bo o tem obvestil sodišče), pri čemer se bo štelo, da je bila vročitev opravljena 15. dan po prispetju pisanja. Izbrisano pisanje bo naslovník še vedno lahko prevzel na sodišču. Sodni roki bodo torej začeli teči (v skrajnem primeru) šele 15. dan po obvestilu naslovníka, da je prispelo pisanje (enako kot zdaj pri osebni vročitvi).⁹

3. Vročanje v tujino¹⁰

Pri vročanju v tujino je treba upoštevati tudi mednarodne akte, ki imajo praviloma prednost pred domačo zakonodajo. Tako v državah EU velja Uredba sveta (ES) št. 1348/2000 o vročanju sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah,¹¹ ki je v državah članicah EU nadomestila Haaške konvencije o vročanju.¹² Haaška konvencija je predvidevala vročanje iz ene države v drugo neposredno s pošto, enako tudi Uredba o vročanju, ki pa predpisuje pošiljanje zaprosil za vročanje pristojnemu organu zaprosene države na standardnem obrazcu. Obrazci so dostopni v Evropskem pravosodnem atlasu za civilne zadeve na svetovnem spletu, prek spletnega portala¹³ sodišče tudi poišče, katero sodišče oziroma organ v tujini je stvarno in krajevno pristojen opraviti vročitev. Postopek je nekoliko zapleten

⁸ Ta težava je bila žgoča predvsem pred novelo ZPP-D (torej pred uvedbo šestega odstavka 139. člena ZPP), saj smo večkrat opazili, da stranke, ki so ugotovile napako pri vročanju (npr. prekratek rok za pripravo – drugi odstavek 280. člena ZPP), preprosto niso pristopile, ker so vedele, da ne more biti procesnih posledic.

⁹ Taka ureditev tudi nakazuje, da bi se v prihodnosti lahko odpravila delitev na osebno in neosebno vročitev.

¹⁰ Vročanje v tujino je tudi predmet prispevka prof. dr. Galiča na VIII. Dnevh civilnega prava, zato se v svojem prispevku omejujem predvsem na praktične probleme, s katerimi se srečujejo prvostopenjska sodišča. Enako velja za poglavje o vročanju pravnim osebam, odvetnikom in osebam neznanega bivališča (prispevka dr. Galiča oziroma dr. Kramberger Škerl). Za vročanje v tujino glej tudi Štebal.

¹¹ Uredba sveta (ES), št. 1348/2000, z dne 29. 5. 2000; velja za vse članice EU, razen Danske.

¹² Predvsem Haaško konvencijo o civilnem postopku iz leta 1954 in Haaško konvencijo o vročanju sodnih in zunajsodnih pisanj v civilnih in trgovinskih zadevah iz leta 1965; Haaški konvenciji še vedno veljata za vročanje v državah, ki niso članice EU.

¹³ <http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/ds_information_sl.htm> (31. 3. 2010).

in zahteva skrbno izpolnjevanje obrazcev, večkrat pa opazamo, da tudi traja precej dolgo, celo v državah, ki slovijo kot urejene in učinkovite (nedavno je npr. neki postopek vročanja v Nemčiji trajal kar več mesecev).

Pri vročanju pisanj v tujino je treba upoštevati tudi jezik oziroma vprašanje prevoda: sodišče praviloma pisanje pošlje v slovenskem jeziku, vendar ima naslovnik pravico odkloniti sprejem pisanja, če ni napisano v enem od predvidenih jezikov (prvi odstavek 8. člena Uredbe o vročanju), in v tem primeru mora sodišče znova poslati pisanje v prevodu. Po novem je izrecno določeno, kdo krije stroške za prevod sodnega pisanja, ki ga je treba vročiti v tujino; če stranka, katere pisanje je treba vročiti v tujino, ne založi stroškov ali ne predloži overjenega prevoda, se vloga šteje za umaknjeno (146.a člen ZPP). Vendar je vprašanje, ali lahko sodišče zahteva predujem že ob prvem poskusu vročitve, saj lahko naslovnik v tujini pisanje sprejme tudi, če ni v uradnem jeziku njegove države (kar je še posebej utemeljeno pričakovati, če je naslovnik Slovenec, ki živi v tujini). Ureditev tega člena tudi ne zajema problema prevoda vabil in drugih sodnih pisanj ter odločb, saj to niso vloge strank, sodišče pa pošilja ta pisanja v slovenščini (primerjaj 103. člen ZPP).¹⁴ Če stranka v tujini glede na mednarodne akte zavrača sprejem pisanja v slovenščini, mora stroške prevoda založiti nasprotna stranka, saj gre za stroške postopka (151. člen ZPP), ki jih predhodno mora kriti stranka (primerjaj 152. člen ZPP), poleg tega se je naključje (da nasprotna stranka živi v tujini in noče sprejeti pisanja) primerilo njej (analogija s prvim odstavkom 156. člena ZPP). V večini primerov bo ta težava odpadla, saj je zelo primerno, da sodišče hkrati s prvim (in, če bo vse po sreči, edinim) pisanjem, ki se vroča v tujino, pošlje stranki tudi poziv po 146. členu ZPP, da imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj v Sloveniji. Vendar določbe 146. člena ZPP v nobenem primeru ne izključujejo pravilnosti neposredne vročitve; namen zakonskih določb o pooblaščenca za sprejem pisanj je namreč v preprečevanju zavlačevanja pravde, in ne v spremembi procesnega položaja toženca glede vročanja.¹⁵ V praksi je nastala tudi težava z vročanjem v ZDA, kjer vročanje opravljajo zasebni vročevalci, zaradi česar je bil zahtevan predujem (približno 50 evrov). Stroškov takega vročanja ni mogoče naložiti stranki po 146.a členu ZPP, temveč po tretjem odstavku 132. člena (ali 152. členu) ZPP.

Sodišča v praksi dostikrat vročajo sodna pisanja v tujino (tako v državah članicah kot nečlanih Evropske unije) neposredno po pošti z mednarodno (t. i. rdečo) povratnico, kar v praksi dostikrat deluje, še posebej, če naslovnik pisanja razume slovenski jezik. Poleg tega, da je dvo-mljiva procesna vrednost take vročitve, če se naslovnik ne odzove, se neredko tudi zgodi, da pisanje »ponikne:« ne vrne se niti povratnica niti pisanje. Če pa sodišče ugotovi (najpogosteje

¹⁴ Glej tudi Ude in drugi, *Pravdni postopek – zakon s komentarjem*, 3. knjiga, str. 421.

¹⁵ Tako sklep Vrhovnega sodišča RS, opr. št. II Ips 430/2006 z dne 15. 2. 2007.

s procesnim odzivom stranke), da je stranka pisanje prejela,¹⁶ se je mogoče sklicevati na šesti odstavek 139. člena ZPP.

4. Vročanje subjektom vpisa v register

Pravnim osebam, samostojnim podjetnikom posameznikom in drugim subjektom vpisa v register (npr. društvom) se vroča na naslovu, ki je vpisan v register (tretji odstavek 139. člena ZPP). Na registrskem naslovu se torej vroča ne glede na to, ali subjekt na registrskem naslovu dejansko posluje oziroma obstaja ali ne.¹⁷ Postavlja se vprašanje, kaj storiti, če stranka (bodisi nasprotna, bodisi sam subjekt vročitve) sporoči sodišču drug naslov za vročanje, ki ni skladen z registrskim naslovom. Glede na jezikovno razlago bi bilo treba brez izjeme vročati na registrskem naslovu, vendar so v realnosti možne situacije, ko se zdi taka razlaga pretoga (npr. pravna oseba je preselila sedež in tudi vložila ustrezen predlog za vpis v register, ki pa še ni realiziran). Menim, da je treba vsaj v primeru, ko je drugačen naslov sporočila nasprotna stranka, najprej poskusiti vročiti na registrskem naslovu, ki ga ugotovi sodišče; če se ugotovi, da naslovnik tam dejansko ne posluje (pošiljka se vrne z oznako »preseljen« oziroma »neznan«), pa tudi na drugi sporočeni naslov. Seveda je mogoče tudi stališče, da gre za dogovorjeni naslov za vročanje,¹⁸ kar še posebej velja v primeru, ko stranka sama sporoči svoj naslov (ki je drugačen od registrskega). Smisel določbe o vročanju na registrskem naslovu najbrž ni v tem, da se doseže fiktivna vročitev na nepravem naslovu (s procesnimi posledicami), temveč v tem, da se zagotovi vročitev tudi v primerih, ko stranka ni poskrbela za točen oziroma ažuren registrski vpis; če je stranka sporočila sodišču naslov za vročanje, ji malomarnosti bržkone ni mogoče očitati.¹⁹

Če pa sodišče ne razpolaga z »alternativnim naslovom,« je treba pravni osebi in drugim subjektom vpisa vročiti pisanje na registrskem naslovu tudi, če je evidentno, da naslovnik tam ne posluje oziroma je prostor očitno zapuščen. Edina izjema je, če naslov sploh ne obstaja (bodisi da sploh ni več stavbe, bodisi da ne obstaja stavba s to hišno številko). V takih primerih je tre-

¹⁶ Kadar prejem pisanja ni sporen, tudi sodna praksa nima pomislekov zoper vročanje s t. i. mednarodno (rdečo) povratnico; primerjaj sodbo Vrhovnega sodišča RS, opr. št. II Ips 246/2004 z dne 8. 7. 2004.

¹⁷ Strožja ureditev je za pravne osebe vsekakor primerna, saj se od subjekta vpisa v sodni register utemeljeno pričakuje, da bo ravnal s profesionalno skrbnostjo in torej tudi poskrbel, da bo na registrskem naslovu omogočeno sprejemanje sodnih pošilk, oziroma da bo pravočasno poskrbel za vpis spremembe sedeža (primerjaj Galič, Komentar 141. člena ZPP-99 v: Ude in drugi, Pravdni postopek – zakon s komentarjem, 1. knjiga, str. 564, 565).

¹⁸ Med strankama dogovorjeni naslov za vročanje je (bil) omenjen v šestem odstavku 143. člena ZPP, ki ga je Ustavno sodišče sicer razveljavilo (poleg tega se 143. člen ZPP nanaša na fizične osebe), vendar ni videti nobenega razloga, da ne bi bil tudi pri pravnih osebah mogoč dogovor, da se vroča na naslovu, ki je drugačen od registrskega.

¹⁹ Vsaj ne v konkretnem sodnem postopku. Zagotavljanje splošne registrske discipline pa presega namen in doseg procesne zakonodaje in postopka v konkretni civilni zadevi.

ba nasprotno stranko pozvati, da naj sporoči naslov, na katerem je mogoče opraviti vročitev,²⁰ ali pa (če gre za tožečo stranko) pritrčiti pisanje na sodno desko. V preteklosti se je včasih uporabljala praksa, da se je za pravne osebe, pri katerih so bile težave z vročitvijo, vročalo zakonitemu zastopniku na njegov domači naslov (ki je tudi naveden v sodnem registru); čeprav gre v tem primeru za vročitev osebi, ki je nedvomno upravičena sprejeti pisanje za pravno osebo, pa menim, da to ni pravilno, saj ZPP jasno določa, *kje* se vroča pravnim osebam: na registrskem naslovu.

V strokovni literaturi in načelnih stališčih sodne prakse²¹ ni enotnega stališča glede vprašanja, ali je pravnim osebam (in drugim subjektom, ki se jim vroča na registrskem naslovu) sploh mogoča osebna vročitev ali ne.²² Seveda se tudi pravnim osebam vroča praviloma tako, da se pisanje vroči neki fizični osebi, vendar je v praksi pogosto, da vročevalec na sedežu ne najde nikogar (pogosto pri enoosebnih in majhnih družbah, kjer so v običajnem času vročanja vsi zaposleni na terenu ipd.) in v takem primeru se vročanje opravlja s fikcijo po pravilih, ki sicer veljajo za fizične osebe.²³ Čeprav namen razločevanja med osebno in neosebno vročitvijo ni v tem, da se stranki omogoči dodaten čas, pa menim, da je bolj primerno, če sodišče tudi pravnim osebam vroča pisanja osebno. Nekoliko daljši čas vročanja odtehta zaplete in podaljševanje postopka zaradi morebitne postopkovne kršitve.

5. Vročanje odvetnikom

Na načelni ravni ni videti razloga, zakaj bi bilo vročanje odvetniku kot pravnemu strokovnjaku, ki je (poleg sodišč in nekaterih drugih državnih organov, npr. pravobranilstva) v procesnih dejanjih najbolj usposobljen subjekt, bolj zapleteno kot vročanje npr. pravnim osebam,²⁴ vendar je zakonska ureditev pomembno drugačna (primerjaj 137. in 138. člen ZPP). Odvetniku se praviloma vroča v odvetniški pisarni, bodisi njemu ali njej osebno, bodisi tam zaposleni

²⁰ Če je mogoče domnevati, da je bila ulica pred kratkim preimenovana ali preštevilčena, pride v poštev tudi poizvedba pri upravnem organu.

²¹ Galič, Vročanje ... V tem članku so podrobno predstavljena stališča teorije in sodne prakse, zato jih ne ponavljam. Replika na navedeni članek je Tekavc, Vročanje ... in nanjo duplika dr. Galiča, Še o vročanju ...

²² Od novejših odločb opozarjam na sklep Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. II Ips 2351/2009 z dne 21. 10. 2009, v katerem je decidirano povedano, da se pravnim osebam vedno vroča po pravilih navadne vročitve. Po drugi strani iz odločb Vrhovnega sodišča RS, opr. št. VIII Ips 282/2008 z dne 9. 2. 2010 in II Ips 13/2010 z dne 20. 5. 2010 izhaja, da se tudi pravnim osebam lahko vroča po pravilih osebne vročitve.

²³ V praksi je nekajkrat porajala dvome dikcija tretjega odstavka 142. člena ZPP (»Če vročitev ... ni možna, se osebna vročitev fizični osebi opravi tako ...«), vendar iz odločbe Vrhovnega sodišča RS, opr. št. II Ips 13/2010 z dne 20. 5. 2010, jasno izhaja, da se fikcija vročitve po tem postopku opravi tudi pri pravnih osebah in odvetnikih. Primerjaj tudi odločbo opr. št. VIII Ips 282/2008 z dne 9. 2. 2010.

²⁴ Galič, prav tam.

osebi (pripravnik, tajnica). Če v pisarni ni nikogar, vročevalec pusti obvestilo ali (pri neosebni vročitvi) sodno pisanje. Ne vidim razloga, da bi drugače obravnavali odvetnike, ki so organizirani v odvetniški družbi, ki je pravna oseba, in »samostojne« odvetnike. Oblika organiziranosti ima svoj smisel na ekonomskem, davčnem ipd. področju, v procesnem smislu pa so vse odvetniške organizacijske oblike izenačene, vsaj kar zadeva vročanje. Velja opozoriti na stališče,²⁵ da če odvetnik izgubi status odvetnika (npr. ker postane notar, se upokoji), s tem še ne preneha pooblastilno razmerje in je torej vročitev pooblaščenca stranke (bivšemu odvetniku) pravilna. Seveda pa se v takih primerih ne vroča po določbah o vročanju odvetnikom, temveč po določbah o vročanju »navadnim« pooblaščencom.

Do nedavnega je bilo razmeroma pogosto vročanje odvetnikom prek t. i. sodnega predala, vendar so kmalu po uveljavitvi novele ZPP odvetniki predale na sodiščih zaprli, v nekaterih primerih pa so jih že prej zaprla sodišča.²⁶ Razlog na strani odvetnikov je bil strah pred neugodnimi procesnimi posledicami (domnevalo se je, da bi bilo mogoče šteti vročitev za opravljeno z dnem, ko sodišče pisanje vloži v odvetnikov predal), vendar je ta strah neutemeljen. Vročanje v t. i. sodne predale je vročanje na sodišču v smislu prvega odstavka 132. člena ZPP in samo dejstvo, da je sodišče pisanje vložilo v odvetnikov predal (v praksi ponavadi mapo), nima nobenih procesnih posledic. Vročitev je opravljena šele, ko odvetnik pisanje vzame iz svojega predala in podpiše vročilnico. Sodni predal ni ne »stanovanje« oz. »dejansko prebivališče« ne »odvetniška pisarna« ne »registrski naslov« in že zato ni mogoče ustvarjati nobenih analogij z drugimi modalitetami vročitve. Res pa smo v nekaterih primerih opazali, da so odvetniki na hitro pregledali pisanja v svojem predalu (ki so bila tja vložena brez ovojnice) in dvignili le zanje ugodna, manj ugodna pa pustili še nekaj časa v predalu, s čimer so lahko pridobili čas. Ne glede na morebitno moralno spornost takega ravnanja pa smo bili (vsaj na Okrajnem sodišču v Ljubljani) enotnega mnenja, da zoper take posameznike niso mogoče sankcije, še posebej ne take, da bi se pisanje štelo za vročeno. Čeprav sodni predali trenutno ne obstajajo, pa je v prihodnosti pričakovati, da se bodo spet odprli, saj je poslovanje prek njih ugodno tako za odvetnike (boljši nadzor nad prejetimi pisanji)²⁷ kot za sodišče (manjši stroški).

6. Pritrditev na sodno desko

Če stranka ali njen zakoniti zastopnik med postopkom spremeni naslov, pa tega ne sporoči sodišču, se vsa sodna pisanja pritrdijo na sodno desko (145. člen ZPP). Vročitev velja za oprav-

²⁵ Sodba Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I Cp 4716/2008 z dne 10. 2. 2009.

²⁶ Kot razlog se je navajalo tudi to, da nekateri odvetniki daljši čas (tudi po mesec dni) niso praznili svojih predalov.

²⁷ V primeru sodnega predala je v primerjavi z vročanjem po pošti tudi dosti bolj enostavno (na licu mesta) preveriti, kaj pisanje vsebuje, in ugovarjati, če morda kaj manjka ali gre za napačno pisanje.

ljeno po preteku osmih dni, odkar je bilo pisanje pritrjeno na sodno desko (tretji odstavek 145. člena ZPP). V tem primeru sodišču torej ni treba iskati novega naslova stranke, saj je 145. člen ZPP v primerjavi s 143. členom *lex specialis* za primer, ko stranka spremeni naslov.²⁸ Če sodišče po naključju (npr. od nasprotne stranke) vendarle izve za novi naslov, je treba vročati na tem naslovu,²⁹ nikakor pa ni dolžnost sodišča, da aktivno išče naslov stranke.³⁰ Pritrditev na sodno desko se uporabi tudi, če stranka, ki je v tujini, pooblaščenca za sprejemanje pisanj prekliče pooblastilo in ne imenuje novega pooblaščenca (tretji odstavek 146. člena ZPP). Tako ravna sodišče tudi, če stranka, ki je v tujini, odpove pooblastilo odvetniku in ne imenuje novega pooblaščenca v Sloveniji, saj je odvetnik stranke iz tujine po naravi stvari hkrati tudi njen pooblaščenec za sprejemanje pisanj.³¹

Pravni osebi se vroča s pritrditvijo na sodno desko samo v izjemnih primerih (npr. če med pravdo spremeni registrski naslov, pa se ugotovi, da stavba s tem naslovom ne obstaja), odvetnikom kot pooblaščenec strank³² pa sploh ni dopustno vročati pisanj s pritrditvijo na sodno desko. Prvi odstavek 145. člena ZPP, ki ureja vročanje s pritrditvijo na sodno desko, govori le o stranki in zakonitem zastopniku, četrti odstavek, ki omenja pooblaščenca, pa govori o spremembi stalnega prebivališča ali stanovanja, česar nikakor ni mogoče enačiti z odvetniško pisarno. Tu velja ponoviti pogosto (in dostikrat utemeljeno) opozorilo odvetnikov, da v sodnih spisih niso vedno ažurno zavedene preselitve (spremembe naslova) odvetniških pisarn. Odvetniki praviloma pošiljajo obvestila sami na sodišča, pošilja pa jih tudi odvetniška zbornica. Po mojem mnenju to zadostuje in je naloga vodstva sodišča, da poskrbi za pravočasno in zanesljivo posredovanje obvestila vsem zaposlenim, ki podatek potrebujejo (kar glede na razpoložljiva tehnična sredstva, npr. elektronsko pošto, sploh ni težko).³³

²⁸ Vrhovno sodišče RS v odločbi opr. št. II Ips 699/2006 in 700/2006 z dne 5. 6. 2008 poudarja, da je pri spremembi naslova predpisano vročanje s pritrditvijo na sodno desko; v tem primeru je sicer šlo za to, da je sodišče prve stopnje vročalo s fikcijo na »starem« naslovu. V nekem drugem primeru (sklep opr. št. II Ips 96/2005 z dne 9. 3. 2006) pa je zapisalo, da mora stranka v pravdi, ki zamenja bivališče, zaradi nemotenega poteka postopka (vročanje) o tem obvestiti sodišče. Če tega ne stori, je vročitev (lahko tudi nadomestna) na označeni naslov pravilna; v tem primeru je bila torej fiktivna vročitev na »starem« naslovu sprejeta kot pravilna. Podobno tudi sklep Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. II Cp 2084/2009 z dne 14. 10. 2009.

²⁹ Sodba in sklep Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. II Cp 1114/2010 z dne 8. 4. 2010.

³⁰ Ta dolžnost obstaja samo, dokler se ne vzpostavi prvi stik s sodiščem, torej če se že ob vročanju tožbe ali drugega prvega procesnega akta ugotovi, da stranka ne prebiva na sporočenem naslovu (primerjaj drugi odstavek 143. člena ZPP).

³¹ Sklep Vrhovnega sodišča RS, opr. št. III Ips 129/2006 z dne 17. 6. 2008.

³² Drugače je, kadar oseba, ki je po poklicu odvetnik, nastopa kot stranka postopka. V tem primeru se ji vroča enako kot »navadnim« fizičnim osebam, torej v primeru preselitve lahko tudi s pritrditvijo na sodno desko (primerjaj sodbo Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I Cp 1866/2009 z dne 1. 7. 2009).

³³ V praksi bo najbolj zanesljiva rešitev, ko bo elektronski vpisnik omogočal, da se bodo podatki o odvetnikih avtomatsko ažurirali (morda tudi prek elektronske povezave z odvetniško zbornico), kar je bilo tudi že predlagano, vendar v tem trenutku še ni znano, kdaj in v kakšni obliki bo taka rešitev sprejeta.

7. Druge posebnosti vročanja

7.1. Oseba neznanega prebivališča

Razmeroma veliko je primerov, ko (toženi) stranki pisanja ni mogoče vročiti, ker je preseljena oziroma prebivališče ni znano; fizične osebe, ki so nestalne in neredne glede prebivališča in njegove prijave na upravnih enotah, so pogosto enako neredne tudi pri poravnavanju svojih obveznosti. ZPP-D je za poenostavitev postopkov v takih primerih uvedel radikalno novost, vročanje na naslovu za vročanje (novelirani 143. člen ZPP), vendar je Ustavno sodišče RS to določbo kmalu razveljavilo, ker bi takšna ureditev nesorazmerno posegla v strankino pravico do izjave.³⁴ Torej je treba, kot doslej, vročitev opraviti na naslovu dejanskega prebivališča, in ne na uradno prijavljenem naslovu. V konkurenci uradno prijavljenega naslova in dejanskega prebivališča ima vedno in absolutno prednost dejansko prebivališče. Še vedno pa veljajo prvi trije odstavki 143. člena ZPP, kar med drugim nalaga sodišču dolžnost, da v primeru, če se nevročena sodna pošiljka vrne z oznako »preseljen« ali »neznan«, po uradni dolžnosti preveri naslov v centralnem registru prebivalstva (CRP). Ker imajo sodišča računalniški dostop do baze CRP, je postopek preprost; zaplete se le, če je na voljo premalo podatkov, saj baza CRP (domnevno zaradi varovanja osebnih podatkov) ne izpiše podatkov v primeru, ko imamo na voljo le ime in priimek, pa obstaja veliko oseb z enakim imenom in priimkom.³⁵ Šele če tudi vročitev na tako ugotovljenem (drugačnem) naslovu ni mogoča (ali če zaradi premalo podatkov ni mogoče iskanje v CRP), sme in mora sodišče tožnika pozvati, da naj sporoči naslov, na katerem bo mogoče opraviti vročitev. Če stranka izkaže, da je sodišču sporočila uradno prijavljeni naslov stalnega prebivališča, na katerem pa toženec dejansko ne prebiva,³⁶ sodišče tožbe ne more zavreči kot nepopolne, temveč mora predlagati začetek upravnega postopka ugotavljanja dejanskega bivališča.³⁷ Ta postopek je včasih uspešen, vendar lahko traja tudi več kot leto dni. Če upravni organi osebe ne najdejo, jo izbrišejo iz registra stalnega prebivalstva, potem je dejansko uspešna samo še postavitve začasnega zastopnika. Pri tem je treba opozoriti, da je postavitve začasnega zastopnika (ki o zadevi pravzaprav ne ve nič) lahko hud poseg

³⁴ Primerjaj odločbo Ustavnega sodišča RS, opr. št. U-I-279/08-14 z dne 9. 7. 2009, objavljeno v Uradnem listu RS, št. 57/2009 z dne 24. 7. 2009. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je cilj, ki ga je skušal doseči zakonodajalec, sicer legitimen, vendar sredstvo za njegovo doseganje ni prestalo 3. točke t. i. strogega testa sorazmernosti glede vprašanja proporcionalnosti.

³⁵ V nekaj primerih smo v praksi tudi ugotovili, da podatki v CRP niso ažurni (vključno s podatkom o tem, ali je oseba še živa); to se dogaja predvsem pri osebah, ki živijo (tudi) v tujini in imajo tuje ali dvojno državljanstvo.

³⁶ Ker mora sodišče po tretjem odstavku 143. člena ZPP samo pridobiti podatke o prijavljenem naslovu za vročanje, bodo primeri, ko bo tožnik lahko sporočil resnični naslov za vročanje (za katerega pa ne bi vedel že ob vložitvi tožbe), redki, čeprav ne izključeni.

³⁷ Tako odločba Vrhovnega sodišča RS, opr. št. II Ips 72/2002 z dne 27. 6. 2002.

v strankino ustavno pravico do izjave v postopku in s tem do učinkovite obrambe,³⁸ poleg tega pa odpira tudi možnosti zlorab, zato je treba prej izkoristiti vse druge možnosti, vključno s postopkom ugotavljanja dejanskega prebivališča v skladu z 8. členom Zakona o prijavi prebivališča (ZPPreb).³⁹ V praksi se je nekajkrat zgodilo, da so upravni organi zavrnilo zahtevo oz. pobudo sodišča, da naj sprožijo postopek ugotavljanja dejanskega prebivališča, sklicujoč se na določbo drugega odstavka 8. člena ZPPreb, ki pravi, da je pristojni organ dolžan uvesti postopek (samo) na zahtevo samoupravne lokalne skupnosti (sic!), na območju katere je posameznik prijavil stalno prebivališče ali na območju katere dejansko živi. Menim, da je takšna razlaga navedenega predpisa absurdna in neživljenjska;⁴⁰ predvsem bi »pristojni organ« moral ob prejemu obvestila sodišča podvomiti o smislu prvega odstavka 8. člena ZPPreb in sprožiti postopek po uradni dolžnosti.

7.2. Vročanje v poslovni stavbi

V zvezi z vročanjem pravnim osebam in odvetnikom v praksi včasih nastane težava, kadar gre za poslovno stavbo z veliko pisarnami. Vročevalcu se dostikrat ne ljubi hoditi od vrat do vrat (ali pa mu tega varnostna služba niti ne dopusti), zato »vroči« pisanje receptorju ali vratarju poslovne stavbe. Taka vročitev najbrž ni skladna z zakonom, saj pri pravnih osebah ali odvetnikih že pojmovno ni mogoče govoriti niti o »delovnem mestu« v smislu drugega odstavka niti o »stanovalcih« v smislu tretjega odstavka 140. člena ZPP. Navedena dva odstavka sta rezervirana za primere, ko se vroča »navadni« fizični osebi. Vendar je v praksi razmeroma malo zapletov, kadar gre za odvetnike ali »urejene« pravne osebe z resnim poslovanjem, ki redno dvigujejo pošto. Se je pa zgodilo, da sta imela odvetnika nasprotnih strank pisarni v isti poslovni stavbi in je sodišče opazilo, da je na obeh povratnicah enak podpis (najverjetneje receptorjev); sodišče je upoštevalo četrti odstavek 140. člena ZPP štelo, da vročitev ni pravilna.

7.3. Vročanje na delovnem mestu

Stranke dostikrat (posebej pri pričah) ne navedejo domačega naslova, ampak kot naslov, kjer naj se naslovniku vroči sodno pisanje, navedejo naslov zaposlitve. Vročevalec velikokrat (zaradi neznanja ali lenobe) ne poišče dejanskega naslovnika, dostikrat pa tudi interna pravila

³⁸ Tako Galič, Komentar 82. člena ZPP V: Ude in drugi, Pravdni postopek – zakon s komentarjem, 1. knjiga, str. 356, 6. točka. Tudi sodna praksa je že izrekla, da je treba v takem primeru sprožiti postopek za ugotavljanje dejanskega prebivališča (primerjaj sklepa Vrhovnega sodišča RS, opr. št. II Ips 588/2001 z dne 27. 6. 2002, in Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. III Cp 569/2007 z dne 15. 3. 2007).

³⁹ Uradni list RS, št. 9/2001 in naslednji.

⁴⁰ Neuradni razlog upravnih enot za odklanjanje sprožitve teh postopkov je pomanjkanje osebja za vodenje postopkov.

naslovnikovega delodajalca ne dopuščajo, da bi njihov zaposleni zapustil delovno mesto in šel prevzet pisanje ali da bi vročevalec vstopil v poslovne prostore in tam poiskal naslovnika. Za take primere je novela ZPP (novelirani drugi odstavek 140. člena) določila, da se pisanje vroči osebi, pooblaščen za sprejemanje pošte, ki je pisanje dolžna sprejeti, ali osebi, ki je zaposlena na tistem mestu, če v to privoli. Vročitev je torej veljavno opravljena pooblaščen osebi, vendar večkrat nastane težava, ker take osebe (posebej pri manjših delodajalcih) ni mogoče najti, ker je bodisi odsotna, npr. na terenu, ali pa sploh ni določena. V praksi se sodno pisanje na delovnem mestu včasih vroča tudi tako, da se pošlje sodno pisanje (v ovojnici za sodno pisanje) v drugi ovojnici delodajalcu z zaprosilom, da vroči pisanje svojemu delavcu in nato sodišču vrne podpisano vročilnico. Takšno ravnanje sicer ni v skladu z zakonom, vendar v praksi včasih deluje; slabost take prakse je, da sodišče nima na voljo nobenih prisilnih sredstev zoper nekooperativnega delodajalca (situacija je prignana do absurda, kadar stranka predlaga vročitev na delovnem mestu npr. tožencu, ki je direktor družbe, edini zaposleni in – laično gledano – »sam svoj delodajalec«). Dodatni zapleti izvirajo iz dejstva, da se nemalokrat izkaže, da naslovnik ni več zaposlen pri navedenem delodajalcu, ta pa praviloma ne ve (ali noče sporočiti), kje je naslovnik. Na splošno je vročanje na delovnem mestu precej problematično. Dejstvo je, da so se družbene razmere tako spremenile, da pojem delodajalca niti glede stalnosti zaposlitve (in torej določene gotovosti, kje bo mogoče najti naslovnika) niti glede njegove organizacijske oblike, (neobstoječih) pooblaščenih oseb oziroma strokovne službe, pa tudi glede družbene odgovornosti in pripravljenosti sodelovanja z državnimi organi ne ustreza več pomenu, ki ga je imel pred desetletji. Zato bi *de lege ferenda* kazalo predvideti (npr. stroškovno) sankcijo za delodajalca, ki ne sodeluje pri vročanju, ali pa to modaliteto sploh odpraviti.

7.4. Vročanje in naslavljanje pri medijskih tožbah

V tožbah za objavo popravka ali odgovora po 34. členu in naslednjih členih Zakona o medijih (ZMed)⁴¹ je tožena stranka odgovorni urednik medija oziroma izdaje (oddaje). Tožeče stranke praviloma ne navedejo njegovega domačega naslova, ampak naslov medija, katerega urednik je. Pri vročanju teh pisanj (problematično je lahko le vročanje tožbe – zaradi kratkih rokov, poleg tega toženci praviloma najamejo odvetnika) gre za obliko vročanja na delovnem mestu, pri čemer je poudarjena tudi funkcija naslovnika. Najbolje je, če se pri naslovniku poleg imena in priimka ter naslova (ki je naslov medija) navede tudi njegova funkcija in firma medija, saj se sicer lahko zgodi, da bo vročevalec (ker na poslovni stavbi ne bo našel poštnega predalčnika z imenom in priimkom fizične osebe) pisanje vrnil z oznako »neznan«.

⁴¹ Uradni list RS, št. 35/2001 in naslednji.

7.5. Vročanje v poštni predal

Vročitev v poštni predal v ZPP ni urejena in v sodni praksi so zelo neenotna stališča o tem, ali je vročitev v poštni predal veljavna ali ne.⁴² Tudi v teoriji ni enotnega stališča, ali je v poštni predal mogoče opraviti osebno vročitev.⁴³ V začetku letošnjega leta je Pošta Slovenije sprejela odločitev, da sodnih pisanj ne bo več vročala prek poštnih predalov (vročanje pisanj po ZUP ostaja odprto), tako da bo dilema v prihodnje najbrž odpadla, dokler ne bo zadeva *de lege ferenda* drugače urejena v procesni zakonodaji. Pobudo za to je dalo (tudi) Okrajno sodišče v Ljubljani, saj smo ugotovili, da zaradi neenotne prakse ni mogoče zagotoviti zanesljive vročitve v poštni predal.⁴⁴

7.6. Vročanje pooblaščenecem

V večini primerov so pooblaščenči strank odvetniki, vendar pa nekatere pravne osebe (banke, zavarovalnice, izvajalce gospodarskih javnih služb itd.) razmeroma pogosto zastopajo pooblaščenči, ki so pri teh pravnih osebah zaposleni (praviloma gre za pravnike z opravljenim pravniškim državnim izpitom). Kadar stranko zastopa tak pooblaščenec (ki je zaposlen v določeni pravni osebi), se pisanja v praksi ne naslavlajo in ne vročajo pooblaščenču (kot bi sicer izhajalo iz prvega odstavka 137. člena ZPP), temveč se naslavlajo neposredno na stranko – pravno osebo. Razlog za to je predvsem praktičen (vročevalec – poštar – ne more ali se mu ne ljubi najti konkretne osebe – pooblaščenca, zato pisanje vrne z oznako »neznano«), poleg tega je pri tovrstnem zastopanju pravnih oseb pooblastilno razmerje dosti manj osebno in zaupno kot pri pooblaščenču – odvetniku in njegovi stranki. Velike pravne osebe imajo za-

⁴² Da vročitev v poštni predal ni pravilna, zagovarjajo npr. odločbe Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I Cpg 54/2004 z dne 24. 2. 2004 (Način osebnega vročanja sodnih pisanj je z zakonom natančno določen, stranka in pošta z dogovorom ne moreta spremeniti objektivnega prava.); I Cpg 1083/2007 z dne 13. 12. 2007 (Obvestilo v poštnem predalu namesto v hišnem ali izpostavljenem predalčniku ni v skladu z določbo 142. člena ZPP); I Cp 344/2009 z dne 6. 5. 2009. Stališče, da je vročitev v poštni predal pravilna, zagovarja Višje delovno in socialno sodišče, npr. odločbi opr. št. Pdp 776/2001 z dne 21. 2. 2002 in Pdp 728/2006 z dne 9. 10. 2006. Vrhovno sodišče RS v odločbi opr. št. II Ips 13/2010 z dne 20. 5. 2010 zavzame stališče, da je odvetnik s tem, ko je odprl poštni predal, soglašal, da se vročitev pisanj ne opravi po 138. členu ZPP, ampak neposredno v poštni predal, vendar je treba tudi tako vročitev opraviti po določbah tretjega do petega odstavka 142. člena ZPP. Po drugi strani sklep Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I Cp 368/2010 z dne 31. 3. 2010 lakonično ugotovi, da sodna praksa glede vročanja v poštni predal ni enotna, zato je treba »vprašanje pravilnosti vročitve v poštni predal presojati strogo«, kar je v konkretnem primeru pomenilo, da taka vročitev ni bila pravilna.

⁴³ Primerjaj Galič, Vročanje ...

⁴⁴ Težav ni bilo z vročanjem odvetnikom, kot se včasih napačno razlaga, temveč so bile z nekaterimi »navadnimi« fizičnimi osebami (ki so bile tudi sicer bile nagnjene h kršitvam zakonov in neizpolnjevanju obveznosti), ki so očitno odprle poštne predale prav zato, ker so odkrile »luknjo v zakonu«, in se ves čas sklicevale na napačno vročitev, kar je ob nepripravljenosti nekaterih pošt, da bi takim osebam vročale na domačem naslovu, pripeljalo do blokade postopkov.

poslene pravnike z deponiranimi generalnimi pooblastili, ki za svojega delodajalca – stranko v postopku opravljajo zelo različna opravila: sestavljajo sodne in zunajsodne vloge, pogodbe, pa tudi zastopajo na narokih na sodiščih. Pogosto se zgodi, da pooblaščenec, ki je zastopal na začetku postopka (npr. sestavil tožbo), ob koncu postopka ni več zaposlen pri stranki, pa tudi na obravnavi večkrat prihajajo različni pooblaščeneci. Zato menim, da je treba v teh primerih zaradi specifične narave tovrstnih pooblastilnih razmerij vročati stranki neposredno, in ne točno poimensko določenemu pooblaščenecu.

Kadar pa ima stranka pooblaščenca odvetnika ali fizično osebo, ki ni niti odvetnik niti zaposleni pri stranki (npr. sorodnik ali t. i. »zakotni pisarč«), je treba v skladu s prvim odstavkom 137. člena ZPP vedno vročati le pooblaščenecu. Ker je treba preklic ali odpoved pooblastila naznaniti sodišču (drugi odstavek 99. člena ZPP), sme in mora sodišče vse od prejema odpovedi pooblastila vročati sodna pisanja pooblaščenecu, katerega pooblastilo ima.⁴⁵ In obratno, če sodišče ni obveščeno o pooblastitvi, tudi ni dolžno vročati pooblaščenecu, ampak neposredno stranki.⁴⁶

7.7. Vabilo stranki na zaslišanje

Vabilo na zaslišanje se od novele ZPP, tako kot vse druge vloge, vroča pooblaščenecu (drugi odstavek 261. člena ZPP) in ni več potrebna osebna vročitev. Zdi se, da tudi prej ni bilo posebnih razlogov za izjemo od pravila iz 137. člena ZPP, da se stranki, ki ima v postopku pooblaščenca, vsa sodna pisanja vročajo (samo in edino pravilno) po pooblaščenecu. Ta zakonodajna sprememba je naletela na nenavadno buren odziv odvetnikov, češ da jim s tem zakonodajalec nalaga (pre)hudo breme z iskanjem stranke. Tako teoretiki⁴⁷ kot praktiki smo soglašali, da mora predvsem stranka, ki ve, da se vodi sodni postopek, primerno poskrbeti, da bo z odvetnikom vzdrževala stik in da jo bo ta lahko pravočasno obvestil. Gre za minimalno skrbnost, ki jo je mogoče ob vseh razpoložljivih tehničnih možnostih zahtevati od vsakega razumnega človeka. Primerjava z vročitvijo vabila na zaslišanje obdolžencu v kazenskem postopku⁴⁸ ni ustrezna. Zaslišanje (zagovor) je ena najpomembnejših pravic obdolženca v kazenskem postopku, medtem ko v pravdnem postopku stranka nima pravice do svojega zaslišanja, ampak je to le eno od možnih dokaznih sredstev, ne najpomembnejše in tudi ne najbolj zanesljivo.

⁴⁵ Primerjaj sklep Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I Cp 54/2010 z dne 4. 3. 2010 in številne druge.

⁴⁶ Primerjaj sodbo Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I Cpg 75/2009 z dne 2. 12. 2009, ki izrecno pravi, da sodnih pisanj, ki so bila pravilno vročena stranki v času, ko se je zastopala sama, ni treba naknadno še enkrat vročati pooblaščenecu.

⁴⁷ Galič, Prve izkušnje ...

⁴⁸ Plauštajner.

8. Vročilnica

Pravilnost ter kraj in čas vročitve se dokazujejo s potrdilom o vročitvi oz. vročilnico ali povratnico. 149. člen ZPP natanko določa, kdo in kako izpolni vročilnico. Pravilno izpolnjena vročilnica se šteje za javno listino, ki dokazuje resničnost tega, kar se v njej potrjuje (primerjaj 224. člen ZPP), torej, da je bilo v njej navedeno sodno pisanje določenega dne vročeno določeni osebi. Pravilnost vročitve, ki jo dokazuje vročilnica, je sicer mogoče izpodbijati, vendar ne s pavšalnim zatrjevanjem, da vročitev ni bila opravljena (ali da je bila opravljena drugega dne, drugi osebi itd.), temveč samo z določno in dokazno podprto trditvijo o razlogih za njeno neverodostojnost.⁴⁹ Čeprav so taka stališča na prvi pogled zelo rigorozna, je takšna strogost nujna.⁵⁰ Če bi bilo mogoče vsako vročitev izpodbiti s pavšalnim zatrjevanjem, da pisanja oz. obvestila naslovnik ni prejel, in v dokaz ponuditi le (mnogokrat lažnivo) zaslišanje stranke ter morda nekaterih sorodnikov, bi sistem vročanja s fikcijo izgubil ves smisel.⁵¹ Pravzaprav bi, če bi dopustili tako široko izpodbijanje vročilnice kot javne listine, lahko vsaka stranka izpodbijala tudi dejansko vročitev s podpisano vročilnico, saj bi lahko npr. trdila (in s svojim zaslišanjem »dokazala«), da v sodnem pismu ni bilo tistega, kar je navedeno kot vsebina, da se je zmotila pri datumu itd. In ko bi bil duh izpuščen iz steklenice, bi bilo mogoče in nujno enak dokazni standard uporabiti tudi pri vseh drugih listinah – pri zasebnih (npr. pogodbah) še toliko bolj kot pri javnih. Zato je stroga presoja vročilnic kot javnih listin nujna ne le zaradi instituta fikcije vročitve (ki varuje predvsem pravice nasprotne stranke do pravnega varstva in do sojenja v razumnem roku), ampak tudi zaradi varnosti pravnega prometa in pravne varnosti sploh.

⁴⁹ Primerjaj npr. sodbo Vrhovnega sodišča RS, opr. št. II Ips 374/2000 z dne 21. 2. 2001, odločbe Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I Cp 5620/2006 z dne 11. 10. 2006, I Cp 81/2001 z dne 7. 3. 2001 itd. Višje sodišče v Ljubljani v sodbi opr. št. II Cp 4069/2009 z dne 27. 1. 2010 na pritožbo toženca, da ni prejel obvestila o prispeli pošiljki, odgovarja, da pritožnik ne navaja nobenega argumentiranega in tehtnega razloga kot vzroka, zakaj obvestila ni mogel prejeti, niti ne predloži dokaza, ki bi tak razlog potrjeval. Višje sodišče v Kopru je v sklepu opr. št. II Ip 131/2010 z dne 16. 4. 2010 obrazložilo, da »zgolj sklicevanje na lastne evidence oziroma evidentiranje pošiljk pri dolžniku« ne zadošča. Je pa značilno, da tovrstne odločbe ne povedo, kaj bi sodišču zadoščalo.

⁵⁰ Po drugi strani je sodna praksa stroga tudi v primerih, ko je vročilnica kakorkoli nepravilno izpolnjena – šteje se, da v teh primerih vročitev ni veljavna. Fikcija vročitve tudi ni veljavna, kadar bi vročevalcu lahko bilo znano, da je naslovnik odsoten (Sklep Vrhovnega sodišča RS, opr. št. II Ips 242/2008 z dne 23. 10. 2008).

⁵¹ Tudi Ustavno sodišče je v odločbi opr. št. U-I-279/08-14 z dne 9. 7. 2009, s katero je razveljavilo vročitev na naslovu za vročanje (143. člen ZPP), poudarilo, da je izmikanje vročitvam in neučinkovito vročanje problem, ki je žgoč in zahteva učinkovite rešitve. Fikcija vročitve sama po sebi (če se opravi na naslovu dejanskega prebivališča) ni bila nikoli ustavno sporna.

Viri

- Galič, Aleš, Prve izkušnje z novo ureditvijo po ZPP-D, Referat na VII. Dnevih civilnega prava, Portorož, 22.–23. 4. 2009.
- Galič, Aleš, Vročanje pravnim osebam, podjetnikom in odvetnikom. Pravna praksa, št. 5/ 2010, II–IV.
- Galič, Aleš, Še o vročanju odvetnikom in korektnosti, Pravna praksa, št. 10/2010, str. 8–9.
- Juhart, Jože, Civilno procesno pravo FLRJ, Univerzitetna založba, Ljubljana 1961.
- Juhart, Jože, Pravdni postopek, Uradni list SRS, Ljubljana 1974.
- Plauštajner, Petja, Vročanje v teoriji in praksi. Referat na Odvetniški šoli 2010, Portorož, 9. 4. 2010.
- Štebal, Špela, Vročanje sodnih listin v civilnih in gospodarskih zadevah v tujino, Pravna praksa, št. 40/2004.
- Tekavec, Janez, Vročanje odvetnikom, Pravna praksa, št. 9/2010, str. 9–10.
- Ude, Lojze, Civilno procesno pravo, Uradni list RS, Ljubljana 2002.
- Ude, Lojze in drugi, Pravdni postopek – zakon s komentarjem, 1. do 3. knjiga, Uradni list RS in GV Založba, Ljubljana 2005–2009.

Spletni naslov

<http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/ds_information_sl.htm>